

-
14/2/2016

«Πόλεμος – Ειρήνη: Θέματα πολιτικά...»

Παρότι, επομένως, αναγνωρίζουμε την τεράστια συμβολή της ειρήνης, δεν μπορούμε να αποφύγουμε τις οδυνηρές συνέπειες του πολέμου. Σύμφωνα με τον Clausewitz «ο πόλεμος είναι μία πράξη βίας προορισμένη να καταναγκάσει τον αντίπαλο να εκτελέσει τη θέλησή μας». Είναι η συνέχιση της πολιτικής με άλλα μέσα, με μέσα ωστόσο που σκοτώνουν, σπέρνουν τον πανικό, επιφέρουν την οπισθοδρόμηση, εκφυλίζουν και **αλλοιώνουν** την προσπάθεια του ανθρώπου για ευημερία και πρόοδο.

Ο πόλεμος δεν είναι αυτοτελής σκοπός, αλλά μόνο ένα όργανο της πολιτικής. Κατά συνέπεια, η υποταγή της πολιτικής άποψης σ' εκείνη του πολέμου θα ήταν παράλογη, επειδή η πολιτική είναι εκείνη που προκαλεί τον πόλεμο. Η πολιτική είναι η διανοητική εξουσία, ο πόλεμος δεν είναι παρά το όργανο, ο διάυλος.

Αυτά γράφτηκαν για να βρεθεί η αληθινή σχέση του πολέμου με την πολιτική, αλλά και για να αμφισβητηθεί ο μύθος που λέει ότι «ο πόλεμος είναι μέρος της ανθρώπινης φύσης, και η ανθρώπινη φύση δεν μπορεί να αλλάξει». Κάθε πράξη στην οργανωμένη κοινωνία είναι πολιτική. Η πολεμική σύρραξη, πράξη βίαιη και **ειδεχθής**, δείχνει ότι στις κοινωνίες απουσιάζει ο γόνιμος διάλογος, η ομοφροσύνη, η αλληλεγγύη και ο σεβασμός στο δικαίκο σύστημα. Οι μυστικές διπλωματίες δε, και ιδιαίτερα αυτές που δημιουργούν διπλωματικές νίκες και ήττες αντίστοιχα, ευθύνονται για την υιοθέτηση της τακτικής των «γερακιών». Ο λαός υποτάσσεται στις εντολές των κυβερνήσεων και αγωνίζεται για **νόθες** ιδέες, για κάτι που είναι αδύνατο να απολαύσει.

Από την άλλη, -αν δεχτούμε ότι υπάρχουν πρωτόγονα ένστικτα στους λαούς- ο πόλεμος δεν είναι το μόνο εγγενές συστατικό της ανθρώπινης φύσης. Υπάρχουν λαοί (Σουηδοί, Ελβετοί κ.ά.) που έχουν να πολεμήσουν εδώ και δεκάδες χρόνια. Αυτοί οι λαοί δεν αισθάνονται καταπιεσμένοι, επειδή δεν πολέμησαν. Πρέπει να αντιληφθούμε ότι η ανθρώπινη φύση συνδέεται και με την ηθική, τις αξίες, την παιδεία. Επομένως, οι πολιτισμένοι λαοί ελάχιστα επηρεάζονται από πρωτόγονα ένστικτα.

Συνεπώς, η πολιτική με την ευρύτερη έννοια του όρου, είναι υπεύθυνη για τις επικίνδυνες και απειλητικές συνθήκες στις οποίες έχει περιέλθει ο σημερινός κόσμος.

Η ειρήνη σήμερα, δυστυχώς, είναι εύθραυστη, επισφαλής και στηρίζεται στα όπλα, αφού πολλά κράτη, κυρίως ισχυρά, προσπαθούν μέσω του πατερναλισμού και της απειλής των όπλων να διασφαλίσουν τα συμφέροντα τους και να επιβάλουν την παρουσία τους. Ο κίνδυνος του πολέμου **ελλοχεύει** περισσότερο λόγω του τεχνολογικού θριάμβου. Η εξέλιξη της επιστημονικής γνώσης οδήγησε στην ενίσχυση των επιθετικών όπλων, γεγονός που επιβεβαιώνει την ευθραυστότητα της ειρήνης, αφού έχουμε στα χέρια μας όπλα που μπορούν να αφανίσουν τον πλανήτη, και παράλληλα να χρησιμοποιηθούν, ώστε να επικρατήσει η ειρήνη μέσα από έναν προληπτικό πόλεμο. Οι σύγχρονες συνθήκες, άρα, δεν ευνοούν τη διασφάλιση της ειρήνης, αντίθετα, ωθούν σε συγκρούσεις και **υποδαυλίζουν** τα μίσση και τα πάθη. Χρειάζεται, επομένως, να δούμε τα πράγματα από μια άλλη οπτική γωνία, καταρχήν πρακτική και πραγματική.

Η ειρήνη θα παγιωθεί, όταν εξασφαλισθεί σε κάθε κράτος το δικαίωμα να επιλύει τις διαφορές του πάνω σε νομικές βάσεις, στο διεθνές δίκαιο. Αυτό πρέπει να γίνει το κέντρο των διεθνών σχέσεων, των οικουμενικών συναλλαγών. Κάθε κράτος δε, που το παραβιάζει, να τιμωρείται με αυστηρές κυρώσεις. Αν

αυτό συνδυαστεί με μια υπερεθνική οργάνωση, πέρα από ιδιοτέλειες και όψιμα συμφέροντα, που θα έχει στρατιωτική δύναμη κάτω από τον έλεγχό της, τότε θα είναι δυνατή μια εξισορρόπηση της κατάστασης, που θα συμβάλλει στην οικοδόμηση της διεθνούς σταθερότητας. Πρέπει επιτέλους να συνειδητοποιήσουμε ότι η ειρήνη διασφαλίζεται μέσω της κατανόησης και αλληλοϋποστήριξης. Η ενίσχυση των υποβαθμισμένων κρατών, οικονομική και πολιτική, είναι εφικτή, αλλά και αναγκαία για την εδραίωση της ειρήνης. Η νοοτροπία που κυριαρχεί στην πολιτική είναι ανάγκη να μεταστραφεί και να αποτελέσει άξονα για τη θεμελίωση ενός κλίματος αμοιβαιότητας και γόνιμης συνύπαρξης. Ωστόσο, η ειρήνη είναι φασματική, αν δεν καλλιεργηθεί στις μέρες μας ο ριζοσπαστικός ουμανισμός. Πρέπει κυρίως οι φορείς αγωγής (πολιτεία, σχολείο, πνευματική ηγεσία, κινήματα ειρήνης) να μεταγγίσουν ένα νέο όραμα για τη ζωή, ικανό να εμπνεύσει του λαού και να τους βοηθήσει να συμβιώσουν ειρηνικά και ανθρωπιστικά. Όραμα που θα αφυπνίζει τις συνειδήσεις, θα διαφωτίζει τον νου και θα στηρίζεται στη ομόνοια. Υπό αυτές τις προϋποθέσεις ο σύγχρονος κόσμος, που υποφέρει από έλλειψη ζωτικότητας, αφού βιώνει σε κοινωνίες βιομηχανικές, θα στηριχθεί σε γερά θεμέλια, ικανά να μεταβάλουν τον άνθρωπο από υλιστή σε ιδεαλιστή.

Τάνια Κωστάλα- Νίκος Καμαργίαρης, Έλλογη σκέψη

Παρατηρήσεις:

A. Να συντάξετε την περίληψη του παραπάνω κειμένου σε 100-120 λέξεις.

Μονάδες 25

B1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, σύμφωνα με το κείμενο, τις παρακάτω διαπιστώσεις, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη:

1. Σύμφωνα με τους συγγραφείς, ο πόλεμος καθορίζει την πολιτική ενός κράτους.
2. Κατά τους γράφοντες, η ανάπτυξη της τεχνολογίας έχει κάνει πιο έντονο τον κίνδυνο του πολέμου.
3. Η εξασφάλιση της ειρήνης είναι, κατά τους συγγραφείς, εσωτερική υπόθεση του κάθε κράτους.
4. Οι συγγραφείς υπονοούν ότι η εδραίωση της ειρήνης είναι κάτι αδύνατον.
5. Οι συντάκτες του κειμένου υποστηρίζουν ότι στις σύγχρονες τεχνοκρατικές κοινωνίες, οι άνθρωποι διακατέχονται από μια υλικοευδαιμονιστική νοοτροπία και ταλανίζονται από την έλλειψη ζωτικών στοιχείων.

Μονάδες 10

B2. Να εντοπίσετε τρία χαρακτηριστικά πολιτικού λόγου στο παραπάνω κείμενο και να καταγράψετε ένα παράδειγμα για κάθε περίπτωση.

Μονάδες 6

B3. Στο κείμενο, χρησιμοποιείται ως τρόπος πειθούς, μεταξύ άλλων, και η επίκληση στην αυθεντία. Να εντοπίσετε τον συγκεκριμένο τρόπο πειθούς στο κείμενο και να αιτιολογήσετε τη χρήση του.

Μονάδες 4

B4. α) Να διακρίνετε τη συλλογιστική πορεία του επιχειρήματος της 2^{ης} παραγράφου του κείμενου και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας («Ο πόλεμος δεν είναι... διάυλος»).

Μονάδες 3

β) Να εντοπίσετε τις προκείμενες και το συμπέρασμα στο παρακάτω χωρίο της 6^{ης} παραγράφου του κειμένου: «*Η ειρήνη σήμερα, δυστυχώς... τα μίση και τα πάθη*».

Μονάδες 2

B5. α) Να γράψετε από ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: *αλλοιώνουν, ειδεχθής, νόθες, ελλοχεύει, υποδαυλίζουν*.

Μονάδες 5

β) Να γράψετε από ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: *οπισθοδρόμηση, εγγενές, ενίσχυση, εφικτή, φασματική*.

Μονάδες 5

Γ. Με αφορμή την πιθανότητα υποψηφιότητας των Ελλήνων νησιωτών για το φετινό Νόμπελ Ειρήνης λόγω της πολύτιμης βοήθειάς τους προς τους πρόσφυγες που καταφτάνουν καθημερινά στα ελληνικά νησιά, να συντάξετε ένα άρθρο που θα δημοσιευτεί σε μηνιαίο περιοδικό του Δήμου σας, με θέμα την ειρήνη. Συγκεκριμένα, στο άρθρο σας να αναφερθείτε στην αξία της ειρήνης και στις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται ώστε να επιτευχθεί η ειρηνική συνύπαρξη ατόμων και λαών. (500-600 λέξεις)

Μονάδες 40

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!!!

Ενδεικτικές απαντήσεις

A. Στο κείμενο αναλύεται η σχέση πολέμου και πολιτικής, τα αίτια του πολέμου και οι τρόποι εδραίωσης της ειρήνης. Αρχικά, επισημαίνεται ότι ο πόλεμος -και κατ' επέκταση οι λαοί- είναι μέσο της πολιτικής αφού στις κοινωνίες απουσιάζουν οι ανθρωπιστικές αξίες. Όταν όμως κατισχύουν οι αξίες και ο πολιτισμός σε έναν λαό, τα πρωτόγονα ένστικτα μπορούν να υποσκελιστούν. Συμπεραίνεται, λοιπόν, ότι η πολιτική ευθύνεται για την υπονόμηση της ειρήνης αφού πολλά ισχυρά κράτη επιδιώκουν την εξυπηρέτηση των συμφερόντων τους. Παράλληλα, η ανάπτυξη της πολεμικής βιομηχανίας έχει επιτείνει τον κίνδυνο του πολέμου. Τέλος, υπογραμμίζεται ότι η αρμονική συμβίωση των λαών μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω της αυστηρής τήρησης ενός διεθνούς δικαίου, της ισχυροποίησης των ασθενέστερων κρατών και της επικράτησης της ανθρωπιστικής παιδείας.

B1. 1. Λάθος

2. Σωστό

3. Λάθος

4. Λάθος

5. Σωστό

B2. –Δεοντολογική διατύπωση: «Αυτό πρέπει να γίνει το κέντρο των διεθνών σχέσεων, των οικουμενικών συναλλαγών».

–Βεβαιωτική διατύπωση: «Η εξέλιξη της επιστημονικής γνώσης οδήγησε στην ενίσχυση των επιθετικών όπλων, γεγονός που επιβεβαιώνει την ευθραυστότητα της ειρήνης».

–Λέξεις με συγκινησιακό ή ηθικό υπόστρωμα / λέξεις αξίες: «ριζοσπαστικός ουμανισμός»

B3. Σύμφωνα με τον Clausewitz «ο πόλεμος είναι μία πράξη βίας προορισμένη να καταναγκάσει τον αντίπαλο να εκτελέσει τη θέλησή μας».

Η επίκληση στην αυθεντία χρησιμοποιείται: α)για να ενισχύσει την επιχειρηματολογία των συγγραφέων σχετικά με το τι είναι ο πόλεμος και ποιες είναι οι συνέπειές του, β)για να προσδώσει κύρος, αξιοπιστία και αντικειμενικότητα στα λεγόμενα τους, γ) για να αναδείξει την ευρυμάθεια τους.

B4. α) Η συλλογιστική πορεία της παραγράφου είναι παραγωγική, δηλαδή η σκέψη των συγγραφέων κινείται από το γενικό στο ειδικό. Πιο συγκεκριμένα, στην αρχή της παραγράφου δηλώνεται η θέση ότι ο πόλεμος είναι μόνο ένα όργανο της πολιτικής («ο πόλεμος δεν είναι αυτοτελής σκοπός, αλλά μόνο ένα όργανο της πολιτικής»)και στη συνέχεια εξάγεται το ειδικό συμπέρασμα ότι -δεδομένου ότι η πολιτική προκαλεί ως διανοητική εξουσία τον πόλεμο- η υποταγή της πολιτικής άποψης σε αυτήν του πολέμου, θα ήταν άτοπη.

β) 1^η προκείμενη (περίοδος): Η ειρήνη σήμερα, δυστυχώς, είναι εύθραυστη, επισφαλής και στηρίζεται στα όπλα, αφού πολλά κράτη, κυρίως ισχυρά, προσπαθούν μέσω του πατερναλισμού και της απειλής των όπλων να διασφαλίσουν τα συμφέροντα τους και να επιβάλουν την παρουσία τους.

2^η προκείμενη: Ο κίνδυνος του πολέμου ελλοχεύει περισσότερο λόγω του τεχνολογικού θριάμβου.

3^η προκείμενη: Η εξέλιξη της επιστημονικής γνώσης οδήγησε στην ενίσχυση των επιθετικών όπλων, γεγονός που επιβεβαιώνει την ευθραυστότητα της ειρήνης, αφού έχουμε στα χέρια μας όπλα που μπορούν να αφανίσουν τον πλανήτη, και παράλληλα να χρησιμοποιηθούν, ώστε να επικρατήσει η ειρήνη μέσα από έναν προληπτικό πόλεμο.

Συμπέρασμα: Οι σύγχρονες συνθήκες, άρα, δεν ευνοούν τη διασφάλιση της ειρήνης, αντίθετα, ωθούν σε συγκρούσεις και υποδαυλίζουν τα μίσση και τα πάθη.

B5. α) αλλοιώνουν= διαστρεβλώνουν, φθείρουν
ειδεχθής= αποτρόπαια
νόθες= κίβδηλες, πλαστές
ελλοχεύει= παραμονεύει, ενεδρεύει, караδοκει
υποδαυλίζουν= πυροδοτούν

β) οπισθοδρόμηση≠ ανάπτυξη, πρόοδος, ανέλιξη
εγγενές≠ επίκτητο
ενίσχυση≠ αποδυνάμωση
εφικτή≠ ανέφικτη
φασματική≠ πραγματική, ρεαλιστική

Γ.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο σε μηνιαίο περιοδικό του Δήμου

Απαραίτητα στοιχεία: τίτλος, αξιοποίηση της δοθείσας επίκαιρης αφορμής στον πρόλογο

Ύφος: απρόσωπο, σοβαρό, επίσημο, τυπικό

Α' Ζητούμενο: Η αδιαφιλονίκητη αξία της ειρήνης

- Παρέχει στο άτομο ασφάλεια, σιγουριά, βεβαιότητα, αισιόδοξη ενατένιση του μέλλοντος, ψυχική ισορροπία.
- Δαμάζονται τα άγρια πάθη και ένστικτα, ο άνθρωπος απομακρύνεται από τη θηριώδη καταβολή του και από το δίκαιο της πυγμής.
- Αναβαθμίζονται οι ανθρώπινες σχέσεις.
- Ο πολίτης συνειδητοποιεί την υποχρέωσή του για συμμόρφωση προς το γραπτό δίκαιο και διαφύλαξη της πλούσιας προγονικής κληρονομιάς.
- Αποδεσμεύεται η τεχνολογία και η επιστήμη από εφιαλτικές σκοπιμότητες και αφιερώνονται σε έργα προόδου που υπηρετούν το συμφέρον της ανθρωπότητας
- Ανθούν τα γράμματα, οι τέχνες, οι επιστήμες, ο αθλητισμός και συλλήβδην ο πολιτισμός.
- Απαλλάσσονται οι κρατικοί προϋπολογισμοί από το βάρος των πολεμικών δαπανών και διατίθενται κονδύλια για την κοινωνική ανάπτυξη και πρόνοια.
- Επαναδραστηριοποιείται ο άνθρωπος σε ποικίλους παραγωγικούς κλάδους.
- Ανεβαίνει το βιοτικό επίπεδο και κατακτάται η ευμάρεια.
- Εδραιώνεται η δημοκρατία.

Β' Ζητούμενο: Προϋποθέσεις εδραίωσης της ειρήνης

- Καλλιέργεια ανθρωπιστικής παιδείας.
- Ανάπτυξη πανανθρώπινης-οικουμενικής συνείδησης.
- Αξιοποίηση των στοιχείων του πολιτισμού που λειτουργούν ενωτικά: της επιστήμης, της τέχνης, του πολιτισμού.
- Οικογένεια: γαλούχηση των παιδιών με ανθρωπιστικές αξίες και ιδανικά, καλλιέργεια φιλειρηνικών αισθημάτων.

- Σχολείο: καλλιέργεια πνευματικής ανεκτικότητας, μετάγχιση αντιπολεμικών αισθημάτων, ιστοριογνωσία - αξιοποίηση των διδαγμάτων από τις ένοπλες συρράξεις του παρελθόντος, διδασκαλία κλασικών και σύγχρονων αντιπολεμικών κειμένων, προγράμματα ανταλλαγών
- ΜΜΕ: αντικειμενική προβολή των συνθηκών στις εστίες των συρράξεων, ευαισθητοποίηση κοινής γνώμης αναφορικά με τις τραγικές συνέπειες του πολέμου, άσκηση πιέσεων σε κυβερνήσεις όταν οι ενέργειές τους θέτουν σε κίνδυνο την ειρήνη.
- Κράτη - πολιτική ηγεσία: οι πολιτικοί ηγέτες να εμφορούνται από φιλειρηνικά αισθήματα, να αναπτύσσουν διακρατικό διάλογο για την επίλυση των διαφορών & βοήθεια από ισχυρά κράτη προς τα αδύναμα, εκδημοκρατισμός.
- Πνευματική ηγεσία: να στηλιτεύει τις επεκτατικές βλέψεις των ισχυρών με σκοπό την αναχαίτισή τους, να αφυπνίζει την κοινή γνώμη σχετικά με τα δεινά του πολέμου, να παράγει αντιπολεμικά κείμενα και έργα.
- Διεθνείς Οργανισμοί: να συμβάλλουν στην εκτόνωση των εντάσεων και των κρίσεων στις σχέσεις μεταξύ των κρατών, να μην προσκρούουν στα συμφέροντα των ισχυρών και να μη λειτουργούν και οι ίδιοι χρησιμοθηρικά.
- Άτομο: ενημέρωση, συμμετοχή στον δημόσιο διάλογο, ενεργητική συμμετοχή σε διαδηλώσεις, πορείες, φιλειρηνικά κινήματα- συλλόγους, ΜΚΟ και Διεθνείς οργανώσεις, άσκηση πίεσης στις κυβερνήσεις.